

СЕКУРИТИЗАЦИЈА МИГРАЦИЈА У СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Невена Шекарић, демонстратор^{1*}
Универзитет у Београду, Факултет безбедности

1 * nevenasekaric@gmail.com

СЕКУРИТИЗАЦИЈА МИГРАЦИЈА У СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ²

Сажетак: Секуритизација миграција – представљање миграција као безбедносне претње предмет је истраживања овог текста. Конкретније, применом Хјусмансовог приступа секуритизацији миграција настојало се испитати постојеће стање у стратешким документима Европске уније у вези са овом појавом. Сходно томе, циљ овог рада јесте опис секуритизације миграција на простору Европске уније у стратешким документима из области безбедности и области миграција у односу на три референтна објекта безбедности Хјусмансовог приступа – унутрашњу безбедност и унутрашње тржиште, европске културне вредности и европски систем благостања. Најпре је представљен методолошки оквир и квалитативна анализа садржаја искуствене грађе као главни истраживачки поступак. У централном делу рада, фокус је стављен на процес примене Хјусмансовог приступа секуритизацији миграција у анализи стратешких докумената ЕУ и главне исходе такве анализе. Резултати истраживања указали су на унутрашњу безбедност и унутрашње тржиште као референтни објекат безбедности који је најугроженији феноменом миграција, након чега следе закључна разматрања.

Кључне речи: секуритизација, миграције, Хјусмансов приступ секуритизацији миграција, квалитативна анализа садржаја, стратешка документа Европске уније

² Рад представља прилагођен део мастер рада Хјусмансов приступ у анализи секуритизације миграција у стратешким документима Европске уније који је одбраћен 15. септембра 2017. године на Факултету безбедности Универзитета у Београду.

УВОД

Секуритизација миграција – представљање миграција као безбедносног питања, тј. њихово означавање као безбедносне претње – дешава се почетком 90-их година прошлог века. Оваквој динамици највише је допринео крај хладног рата и једно шире схватање безбедносних претњи. У том тренутку, са интензивирањем европског интеграционог процеса, приметно је укључивање миграционих политика у уставне структуре ЕУ. Проблематика везана за феномен миграција нарочито добија на значају након 11. септембра 2001. године, терористичких напада у Мадриду и Лондону, док је мигрантска криза 2015–2016. године као последица „Арапског пролећа“ поново актуелизовала овај проблем.

Према Хјусмансовом³ мишљењу, суштина секуритизације лежи у „циркуларној логици дефинисања и модулације угрожавајућих фактора у циљу супротстављања њима политичким и административним механизмима“ (2006: 61). Безбедност посматра као праксу или, шире, као оквир успостављен од стране како јавне реторике политичара, тако и провајдера („професионалаца“) безбедности, безбедносних агенција и технолошких решења. Чињеница да је одређено питање имплементирано у свакодневне безбедносне праксе или политичке оквире, без експлицитног одређења тог питања као претње, конституише га као претњу одређеној вредности. Сходно томе, третирање миграција на стратешком нивоу једне наднационалне организације каква је Европска унија, у једном безбедносном контексту, представља их као значајно безбедносно питање.

Бавећи се изучавањем феноменологије секуритизације миграција у ЕУ, Хјусманс је идентификовао три домена небезбедности која су резултирала кулминацијом процеса секуритизације миграција на европском простору. То су *унутрашња безбедност и унутрашње тржиште, европске културне вредности и европски систем благодатања*. С обзиром на то да су ове вредности према Хјусмансовом приступу представљене као миграцијама најугроженији референтни објекти безбедности унутар европске заједнице, у овом истраживању ће се секуритизација миграција кроз анализу европских стратешких докумената испитивати управо кроз призму ова три референтна објекта безбедности.⁴

3 Џеф Хјусманс (*Jef Huysmans*) један је од најзначајнијих представника Паришке школе студија безбедности. Оно што ову школу студија безбедности карактерише у највећој мери јесте тежња ка емпиријским истраживањима безбедности.

4 Објашњење тога шта представљају ова три референтна објекта безбедности, тј. операционализација ових појмова, уследиће у каснијем делу текста, у виду дефинисања листе категорија и поткатегија.

МЕТОД ИСТРАЖИВАЊА

У овом истраживању следимо истраживачки дизајн примењен у раду *Веза између миграција и безбедности у домену небезбедности: квалитативна анализа садржаја две скорошње политике ЕУ* (Oberngruber, 2016). Квалитативном анализом садржаја два стратешка документа ЕУ (Европске стратегије безбедности (2003) и Глобалног приступа миграцијама и мобилности (2005)), аутор поменутог рада настоји да одговори на питање које вредности у Европској унији миграције највише угрожавају. Полазећи од три идентификована референтна објекта безбедности у оквиру Хјусмансовог приступа (унутрашње безбедности и унутрашњег тржишта рада, европских културних вредности и европског благостања), аутор настоји да одговори која од те три вредности јесте најугроженија миграцијама усмереним ка ЕУ. Користећи квалитативну анализу садржаја као главни истраживачки поступак, аутор испитује појаву „тема и образаца“ у поменутим политичким документима који стоје у вези са три идентификована референтна објекта безбедности и тако дефинише три категорије које ће испитивати:

1. миграције као претња унутрашњој безбедности и унутрашњем тржишту;
2. миграције као претња европским културним вредностима;
3. миграције као претња европском благостању.

Аутор је операционализацијом три референтна објекта безбедности Хјусмансовог приступа утврдио поткатегорије које ће му помоћи у испитивању заступљености ових референтних објеката у поменутим стратешким документима, и то у контексту њихове угрожености миграцијама. Анализом докумената дошао је до закључка да категорија *Миграције као претња унутрашњој безбедности и унутрашњем тржишту рада* показује највећи степен корелације између референтних објеката и анализираних докумената (Oberngruber, 2016: 42). Другим речима, миграције представљају највећу претњу по први референтни објекат – унутрашњу безбедност и унутрашње тржиште рада.

Ова истраживачка студија, сходно дефинисаном предмету истраживања, бави се применом Хјусмансовог приступа у анализи секуритизације миграција у стратешким документима Европске уније из области безбедности и области миграција. Као основа за ту анализу послужиће листа категорија и поткатегорија коју је операционализацијом референтних објеката Хјусмансовог приступа развио Бернхард Обернгрубер (Bernhard Oberngruber, 2016).⁵

⁵ Листа категорија са поткатегоријама која је коришћена за потребе овог истраживања представљена је графички у каснијем делу текста.

За разлику од Обернгрубера који је у свом истраживању спровео анализу само два стратешка документа ЕУ, ово истраживање ће, поред тих докумената, укључити још три скоро усвојена документа на нивоу ЕУ у 2015. и 2016. години. Разлог за то јесте редефинисање политика на нивоу Европске уније у контексту последње мигрантске кризе, као и начина на које су те промене уткане у сама документа. На тај начин, жели се стећи увид у то да ли је доношење нових докумената на стратешком нивоу у ЕУ резултовало новим виђењем миграција као претњи по три референтна објекта безбедности Хјусмансовог приступа. Овде је важно истаћи да анализа садржаја поменутих докумената неће подразумевати искључиво нормативну анализу аката, већ и анализу *контекста* у којем су та документа донесена, политичких порука које садрже и сл.

Извори података

Један од многих начина на који једна наднационална политичка заједница (у овом случају Европска унија) реагује када се суочи са неким проблемом (у овом случају миграцијама) јесте доношење стратегија које за циљ имају интеграцију главних циљева, политика и активности у јединствену целину. Како би се испитао феномен секуритизације миграција у европским стратешким документима сходно Хјусмансовом приступу, неопходно је узети у обзир кључна таква документа из области безбедности и области миграција.

Европска стратешка документа чији ће се садржај анализирати условно се могу поделити у две групе. Документа која чине прву групу јесу *Европска стратегија безбедности* (2003) и *Глобални приступ миграцијама и мобилности* (2005) као документа која су усвојена пре настанка мигрантске кризе 2015–2016. Другу групу докумената чине она документа усвојена као резултат интензивирања мигрантске кризе, односно документа из 2015. и 2016. године – *Европска агенда о миграцијама* и *Европска безбедносна агенда* (као документа из области миграција из 2015. године) и *Глобална европска стратегија* (као документ из области безбедности из 2016. године).

Квалитативна анализа садржаја

Имајући у виду да се овим истраживањем настоји испитати феномен секуритизације миграција коришћењем Хјусмансовог приступа кроз анализу садржаја стратешких докумената Европске уније, као главни истраживачки поступак користиће се управо анализа садржаја,⁶ односно њена квалитативна варијанта.

Разлог за одабир квалитативне анализе садржаја као главне истраживачке методе односи се на могућности које употреба квалитативне анализе садржаја пружа у истраживању одређеног проблема. Наиме, „... она делује у контексту холистичког приступа истраживању друштвених појава, односно разумевања значења појединих појава у контексту“ (Илић, 2012: 485). Према Крацауеру, примењујући квалитативну анализу садржаја, испитивач може неоптерећен квантификацијом и ограниченошћу на манифестни садржај уочити значајне категорије које би му у противном могле промаћи и продрети знатно дубље у суштину садржаја (Krause, 1952). Такође, имајући у виду да ово истраживање подразумева анализу европских стратешких докумената донетих *пре* и *у току* мигрантске кризе 2015–2016, овај метод је врло погодан за анализу докумената у настојању да се открију могући обрасци и промене током времена у тим документима (Berg & Lune, 2012). У вези са овом методом, Балзак нарочито истиче како је анализа садржаја погодна у студијама секуритизације, с обзиром на то да њена квалитативна варијанта може много тога пружити у одговору на питање да ли је секуритизујући оквир присутан или не (Balzacq, 2010). С обзиром на то да ово истраживање не подразумева искључиво нормативну анализу документационог материјала, већ испитивање одређених категорија и поткатегија у *контексту* њиховог јављања и међусобног односа, квалитативна анализа садржаја намеће се као очигледан избор за конкретну студију.

Основу примене овог поступка представљају категорије анализе које се граде током саме анализе у складу са истраживачким питањима, теоријом која усмерава истраживање и садржином искуствене грађе (Манић, 2014: 48). У вези са дефинисањем категорија анализе, Мејринг издваја индуктивни и дедуктивни приступ (Mayring, 2000). Док се код индуктивног приступа категорије анализе дефинишу на основу искуствене грађе истраживања (дефинисане категорије анализе треба да на-

6 У вези са овом методом истраживања треба истаћи како у методолошкој литератури не постоји консенсуз око њеног прецизног одређења. Тако поједини аутори истичу њену квантитативну (Berelson, 1952; Милас, 2009; Neuendorf, 2002; Шушњић, 1973), односно њену квалитативну димензију (Kohlbacher, 2006; Hsieh i Shannon, 2005; Mayring, 2000). Осим ова два облика анализе садржаја, поједини аутори, попут Бранковића и Фајгеља, указују на постојање мешовитог облика анализе садржаја у ком се комбинују елементи квантитативног и квалитативног.

стану у што ближем додиру са искуственом грађом),⁷ дедуктивни приступ подразумева да се дефинисање категорија врши на основу сазнања која претходе упознавању са искуственом грађом.⁸ Будући да у овом истраживању најпре полазимо од унапред дефинисаних категорија, може се рећи да ова студија следи дедуктивни приступ.

Како се категорије анализе при примени квалитативне анализе садржаја могу изводити на различите начине, може се разликовати и више облика овог поступка. Саја и Шенон (*Hsieh & Shannon*) разликују три основне врсте: конвенционалну, усмерену и сумативну квалитативну анализу садржаја (2005: 1277). Кључне разлике између ова три приступа тичу се кодних схема, порекла кодова и питања поузданости – док се код конвенционалане анализе садржаја⁹ категорије изводе директно из искуствене грађе, сумативна анализа садржаја¹⁰ подразумева бројање и упоређивање обично кључних речи и садржаја праћено тумачењем основног контекста (*Ibid.*). Са друге стране, код усмерене анализе садржаја, теорија или резултати релевантних истраживања представљају основу за дефинисање категорија (*Hsieh i Shannon, 2005*). Усмерена анализа садржаја почива на употреби дедуктивног приступа у дефинисању категорија: „Циљ усмереног приступа анализи садржаја јесте да потврди или прошири концептуално теоријски оквир или теорију“ (*Hsieh i Shannon, 2005: 1281*).¹¹ С обзиром на природу овог истраживања, где се

7 Детаљније о индуктивном приступу погледати у: Манић, Ж. (2014). *Примена и могућности метода анализе садржаја у социологији*. Докторски рад. Београд: Филозофски факултет.

8 Сходно томе, дедуктивни приступ подразумева да се већ постојећи подаци преиспитају у новом контексту (*Catanzaro, 1988*, према: *Elo & Kungäs, 2007: 111*). Другим речима, најпре се на основу релевантне теорије одређују категорије анализе, а онда примењују на проучавани материјал.

9 Манићева конвенционалну анализу садржаја поистовећује са индуктивним приступом дефинисања категорија. Наиме, „она (конвенционална анализа садржаја, прим. аут.) се обично користи када је циљ истраживања описивање проучаваног проблема, односно када су емпиријска сазнања о предмету интересовања ограничена, а релевантна теорија не постоји или је недовољно развијена. Услед садржинске непотпуности расположивих података истраживачи избегавају дефинисање категорија унапред, већ се оне конструишу на основу саме искуствене грађе, која се ишчитава у потпуности више пута да би се проникло у њену суштину и холистички карактер“ (2014: 50).

10 Сумативна анализа садржаја врши се на основу квантификације проучаване грађе, мада представља врсту квалитативне анализе садржаја. Оно што је не сврстава у облике квантитативне анализе садржаја јесте управо потреба за проучавањем контекстуалне употребе речи. Наиме, „... квантификација има само улогу средства за разумевање контекстуалне употребе проучаваних речи или других јединица, што значи да је сумативна анализа заинтересована за латентни садржај и да се њеном применом врши интерпретација значења. Дакле, њеном употребом се не открива само колико се често јавља одређени садржај већ и чиме је његово јављање условљено“ (Манић, 2014: 52).

11 Истраживач најпре на основу познатих информација идентификује кључне концепте као почетне категорије и операционализује их. Затим следи кодирање искуственог материјала, које се може вршити на два начина, у зависности од природе грађе и циљева истраживања. Први начин кодирања почива на ишчитавању целокупне грађе и означавању свих њених делова који представљају проучавану појаву. Обележени делови се затим приписују постојећим категоријама, а ако првобитне нису довољне, формирају се додатне категорије. Другим речима, кодирање грађе се не врши одмах, већ након детаљног упознавања са њеном садржином. Други начин кодирања почива на употреби само оних категорија које су унапред дефинисане, што значи да се подаци који се не могу подвести под њих анализирају касније ради утврђивања да ли се могу сматрати поткатегоријама постојећих или треба формулисати нове категорије. Анализу резултата истраживања ће усмеравати претходна сазнања на основу којих су категорије формулисане (Манић, 2014: 51–52).

полази од већ дефинисаних категорија и поткатегорија насталих операционализацијом референтних објеката Хјусмансовог приступа, реч је о усмереној анализи садржаја.

Уз мање разлике, међу ауторима генерално постоји консензус по питању фаза реализације анализе садржаја. Углавном су то: одређивање популације саопштења; формирање узорка; одређивање јединица анализе; одређивање категорија; кодирање и интерпретација налаза. У тексту који следи представљен је сам процес, односно начин реализовања фаза анализе садржаја стратешких докумената ЕУ из области безбедности и области миграција.

Одређивање популације саопштења

Као што је поменуто раније, извори података, односно европска стратешка документа чији ће се садржај анализирати у циљу испитивања стања секуритизације миграција у европским стратешким документима коришћењем Хјусмансовог приступа, условно се могу поделити у две групе. Ова документа међусобно се разликују по обиму, структури и садржају. У циљу остваривања увида у њихову структурираност и садржину, неопходно је укратко их представити, при чему ће најпре бити речи о стратешким документима из области безбедности, а затим о стратегијама из области миграција, распоређених према хронолошком критеријуму њиховог усвајања.

Европска стратегија безбедности (2003) јесте документ који садржи петнаест страна, чију структуру чине *Увод* и *Закључак* и три главне тематске целине: *Безбедносно окружење: глобални изазови и кључне претње*; *Стратешки циљеви*; *Политичке импликације за Европу*. У оквиру прве тематске целине (*Безбедносно окружење: глобални изазови и кључне претње*) изложене су подтеме *Глобални изазови* и *Главне претње*. Другу тематску целину (*Стратешки циљеви*) чине подтеме *Бављење претњама*, *Изградња безбедности у нашем суседству* и *Међународни поредак заснован на делотворном мултилатерализму*. Трећа тематска целина (*Политичке импликације за Европу*) не садржи подтеме, већ се у виду таксативног набрајања наводи каква би требало да буде природа деловања ЕУ у управљању кризама. Свака подтема у виду антрофилеа истиче кључне поруке садржане у овом документу.

Глобална европска стратегија (2016) документ је који садржи шездесет страна, чију структуру чине *Уводна реч* *Високог представника за спољне послове* и *безбедносно политику ЕУ* (односно *уводна реч* потпредседни-

ка Европске комисије), Резиме и четири главне тематске целине: *Глобална стратегија за промовисање интереса наших (европских) држављана; Водећи принципи наше спољне акције; Приоритети наше спољне акције* (са подтемама: *Безбедност наше Уније; Државна и социјетална отпорност нашег Истока и Југа; Интегрисани приступ конфликтима и кризама; Кооперативни регионални поредак; Глобално управљање за XXI век*) и *Од визије до акције*. Свака подтема садржи антрфилее којима се истичу најзначајније поруке садржане у овом документу.

Глобални приступ миграцијама и мобилности (ГПММ) (2005) садржи двадесет пет страна, при чему његову структуру чине *Увод и Закључак* и шест главних тематских целина: *Кључни циљеви; Тематски приоритети; Географски приоритети; Механизми за имплементацију; Оперативни приоритети; Финансирање и мониторинг*. У оквиру целине *Оперативни приоритети*, у виду подтема, представљена су четири главна стуба европске миграционе политике која промовише овај документ. На крају сваке тематске целине налазе се антрфилеи у виду препорука којима се заправо, у виду таксативног набрајања, резимира садржај сваке тематске целине.

Европска безбедносна агенда (април, 2015) садржи двадесет једну страну и четири главне тематске целине: *Побољшана заједничка безбедносна сарадња; Јачање стубова европских акција; Три приоритета; Даљи кораци*. У оквиру прве тематске целине дескриптивно је представљено пет кључних принципа заједничке безбедносне сарадње. Друга тематска целина садржи три подтеме које се односе на јачање стубова европских акција: *Боља размена информација; Појачана оперативна сарадња; Акције подршке: обучавање, финансирање и иновације*. Трећа тематска целина обухвата три подтеме које се односе на три препознате безбедносне претње – тероризам и радикализацију, организовани и високотехнолошки криминал. Свака од ове три подтеме садржи антрфилее у оквиру којих су таксативно наведене акције које је неопходно предузети.

Европска агенда о миграцијама (мај, 2015) јесте документ који садржи двадесет две стране и четири главне тематске целине: *Увод; Тренутно деловање; Четири стуба бољег управљања миграцијама; Даљи кораци*. У оквиру тематске целине *Тренутно деловање* истакнуто је пет подтема које се односе на тренутне акције Европске уније као одговора на мигрантску кризу 2015–2016. На крају ове целине, у виду антрфилеа, таксативно су набројане кључне мере које карактеришу тренутно деловање ЕУ. Тематска целина *Четири стуба бољег управљања миграцијама* садржи четири подтеме од којих се свака односи на одговарајући стуб, при чему свака подтема обухвата конкретне мере које је неопходно

предузети у циљу њихове реализације. Такође, те конкретне мере су на крају сваке подтеме резимиране и представљене у виду таксативног набрајања. Целина *Даљи кораци* разложена је набрајањем конкретна три корака. На крају самог документа, у виду прилога, налази се текстуално и табеларно представљен европски програм премештаја и пресељења миграната у оквиру чланица Европске уније.

Одређивање јединица анализе

Под јединицама анализе¹² подразумевају се целине које истраживачи разликују у садржају комуникације, а могу представљати део поруке или поруку у целости. У питању су сегменти садржаја грађе која се анализира, и то различите величине, што зависи од предмета анализе, циља, врсте искуствене грађе на коју се примењује итд.

Када је реч о одређивању јединица анализе, овај корак је од фундаменталне важности за резултате ове студије будући да „разлике у одређивању јединица анализе могу утицати на одлуке које се доносе у вези са кодирањем, као и на степен упоредивости са резултатима других сличних истраживачких студија“ (De Wæver et al., 2006, према: Zhang & Wildemuth, 2009: 3). Тако се јединице анализе обично односе на „појединачне теме“ или „идејне изразе“ пре него на „физичке језичке јединице“ попут реченица у пасусима (Zhang & Wildemuth, 2009: 3). Сходно томе, одређивање јединица анализе у овој студији детерминисано је трима референтним објектима безбедности у контексту Хјусмансовог приступа секуритизацији миграција: унутрашњом безбедношћу и унутрашњим тржиштем, европским културним вредностима и системом европског благостања. Кодирани изјаве и поруке садржане у овим документима које се уклапају у одређену категорију (миграције као претња унутрашњој безбедности и унутрашњем тржишту, миграције као претња европским културним вредностима и миграције као претња европском систему благостања) нису увек посматране одвојено, већ се, када се то показало неопходним, у обзир узео шири контекст који је омогућио сврставање једне јединице у одређену (пот)категорију. Другим речима, онда када се за тим указала потреба због самог *контекста*, оне су груписане у логичке јединице које су омогућиле њихову категоризацију. У циљу извођења релевантних закључака у складу са дефинисаним истраживачким питањима, неопходно је и идентификовати односе између категорија кроз „откривање образаца“ (Bradley, 1993).

12 У постојећој литератури, јединице анализе се још називају и јединицама класификације.

У контексту овог истраживања, јединице анализе одређене су након пажљивог ишчитавања анализиране популације. У већини случајева, ове јединице анализе чине један или два међусобно повезана пасуса анализираних стратешких докумената. Овде је важно напоменути да се, онда када је то било потребно, извршило сажимање појединачних јединица анализе у логичке јединице, будући да су налази усмерени управо ка откривању тих логичких јединица које су потом смештане у одговарајуће (пот)категорије. Развијена листа кодова помогла је лакшем сврставању одређених јединица анализе у унапред дефинисане категорије и поткатегорије.

Одређивање категорија

Након што су јединице анализе издвојене, њихова анализа врши се сврставањем у унапред утврђене и јасно дефинисане категорије. Број и врста категорија зависе од сложености предмета истраживања, а представљају основу за кодирање. С обзиром на то да је у овом истраживању реч о усмереној анализи садржаја, дефинисање категорија претходило је проучавању документационог материјала. У вези са овим, требало би подсетити да постоје три категорије у које ће се јединице проучаване грађе сврставати: миграције као претња унутрашњој безбедности и унутрашњем тржишту; миграције као претња европским културним вредностима и миграције као претња европском систему благостања. Листа категорија са поткатегоријама које ће се користити у овом истраживању представљена је графички:

КАТЕГОРИЈА 1 – Миграције као претња унутрашњој безбедности и унутрашњем тржишту		
Поткатегорија	Одређење поткатегорије	Пример
1. Јачање контролних механизма и спољашњих граница	1) јачање средстава којима се настоји контролисати и регулисати прилив људи у ЕУ. Уобичајени механизми јесу: визне политике, уговори о реадмисији са трећим земљама, радне и боравишне дозволе. 2) изјаве са акцентом на порасту граничних контрола насупрот процесима усклађивања тржишта.	„Владе земаља чланица ЕУ охрабрују се да одржавају своје визне политике према држављанима земаља Трећег света како би осигурале што лакши гранични прелаз.“

2. Довођење у везу тероризма и (нерегуларних) миграција	Успостављање очигледне везе између тероризма и (нерегуларних) миграција. Често повезана са злоупотребом азила у циљу заобилажења граничних рестрикција.	„Разарајуће могућности терориста који злоупотребљавају процедуре за азил како би се домогли европских земаља постају нарочито видљиве након 11. септембра 2001.“
3. Заштита унутрашњег тржишта рада	Све мере којима се штити унутрашње тржиште рада. Обично се те мере подржавају све док се празнине на тржишту рада не могу „попунити“ држављанима ЕУ. Мере које су усмерене на заштиту унутрашњих тржишта рада и оправдане с обзиром на његов ограничен капацитет.	„С обзиром на ограничености у запошљавању у овом тренутку, кључно је те празнине на тржишту рада попунити најпре држављанима ЕУ како би се одржала ниска стопа незапослености.“

КАТЕГОРИЈА 2 – Миграције као претња европским културним вредностима

Поткатегорија	Одређење поткатегорије	Пример
1. Значај културолошког порекла миграната на спољашњим границама	1) механизми који отежавају мигрантима да пређу европске спољне границе због њиховог културолошког порекла и пракси. Јасно истицање разлике између „држављана ЕУ“ и „држављана земаља Трећег света“. У неким случајевима, својеврсна потражња на тржишту рада може превидети ове културолошке разлике. 2) питање да ли су недржављани ОЕСД земаља чешће предмет таквих механизма или нису.	„Недавне дебате у Француској покренуле су питање да ли полигамна пракса имиграната треба бити толерисана или правно санкционисана.“

2. Интеграција миграната у друштво	Интеграција као средство јачања миграционих политика на темељу непремостивих културолошких разлика између миграната и европског друштва. Представљање интеграционог процеса као претње културно хомогеном европском простору.	„Успешна интеграција зависи од посвећености миграната европским вредностима која у великој мери зависи од њиховог културолошког порекла. Стога је у најбољем интересу ЕУ да прими оне људе који су вољни да прихвате те вредности.“

КАТЕГОРИЈА 3 – Миграције као претња европском благостању

Поткатегорија	Одређење поткатегорије	Пример
1. Дистрибуција социоекономских добара сходно политици припадности	Механизми којима се регулише дистрибуција добара по основу порекла подносилаца захтева. У том смислу, расподела се врши у складу са политиком припадности (шовинизам система благостања; користи речи попут „талас“, „поплава“, „преплављеност“ мигрантима). У многим случајевима, основни предуслов за успешно аплицирање јесте запослење.	„Докле год постоје држављани одређене европске земље који су без крова над главом и приходима, они морају бити приоритет у систему дистрибуције социоекономских добара.“
2. Систем благостања под притиском као кључни тест за опстанак политичке заједнице	Све изјаве које се баве питањем да ли је систем благостања одржив и за странце и за европско друштво. Према Хјусмансу, главни подстицај за истицање овог питања јесте одржавање политичке моћи (опстанак политичке заједнице).	„Систем европског благостања се урушава, независно да ли је реч о Скандинавији или Централној Европи. Из тог разлога, а у контексту мигрантске кризе, једноставно је немогуће свима пружити подједнаку заштиту.“

Кодирање

Кодирање подразумева разврставање сирових искуствених података у унапред дефинисане категорије. Одређивање категорија и кодирање јесу два нужно повезана поступка у анализи садржаја – „у првome од њих одређује се појмовни оквир унутар којег ће се описати садржај документа, а у другоме се у њега сврстава постојећи садржај“ (Милас, 2009: 510). Другим речима, кодирање подразумева издвајање јединица анализе из проучаваног материјала и њихово разврставање у категорије.¹³

Ради лакшег кодирања, а самим тим и сврставања јединица анализе у унапред дефинисане категорије, за потребе овог истраживања развијена је листа кодова настала иницијалним ишчитавањем и тумачењем прикупљеног документационог материјала. Поред кодова, у наставку је попуњено њихово прецизније одређење ради лакшег разумевања:

1. **гранична контрола** – инсистирање на јачању институција и финансирање спољашње граничне контроле;
2. **политика повратка** – осигурати ефикасан повратак (нерегуларних) миграната;
3. **надзор** – уочавање (нерегуларних) имиграната и спречавање преласка границе;
4. **борба против незаконитог запослења** – спречавање послодаваца да запошљавају (нерегуларне) мигранте;
5. **помоћ земљама Трећег света** – финансирање ових земаља у циљу смањења разлога за имиграцијом;
6. **размена информација** – јачање међусобне сарадње и размена информација између европских земаља/ЕУ и партнера/ЕУ и земаља Трећег света о најбољим праксама и систем раног упозорења;
7. **борба против криминалних активности** – борба против трговине људима/кријумчарења/тероризма повезаног са мигрантима;
8. **промовисање законите миграције;**
9. **едукационе кампање** – у циљу едукације и интеграције миграната;
10. **визна политика** – редефинисање визне политике у циљу контроле миграција ка ЕУ.

У овом истраживању, издвојене јединице анализе кодиране су у складу са претходно дефинисаним категоријама. Тако, на пример, све оне јединице анализе означене кодом **гранична контрола** или **надзор** сврстане су у категорију 1 (миграције као претња унутрашњој безбедности

13 Због свог значаја, фаза кодирања се често означава као примена анализе садржаја у ужем смислу (Манић, 2014: 188).

и унутрашњем тржишту), поткатогирију 1 (јачање контролних механизма и спољашњих граница), што значи да конкретна јединица анализе упућује на постојање унутрашње безбедности и унутрашњег тржишта као референтног објекта безбедности који је као такав препознат у анализираном стратешком документу.

Према развијеној листи кодова, испитивала се заступљеност одређених кодова, односно кодираних јединица анализе у појединачним стратешким документима. Овакав поступак анализе садржаја, поред сврставања јединица анализе у одговарајуће пот(катогирије) и самим тим остваривања увида у заступљеност дефинисаних референтних објеката, омогућио је и уочавање образаца и промена у њима у зависности од њихове заступљености у одређеним стратешким документима. Другим речима, у контексту периода *пре* и у *току* мигрантске кризе 2015–2016. године, промене у заступљености кодова у анализираној популацији указале су на придавање (мањег или већег) значаја одређеном обрасцу и његовој динамици током времена.

Искусвена грађа кодирана је мануелно, без коришћења посебних софтверских алата.¹⁴ Кодови су додељени иницијалним ишчитавањем литературе, а потом су кодирани поруке сврставане у унапред дефинисане (пот)катогирије. Заступљеност одређених кодова, односно кодираних јединица анализе у појединачним документима презентована је навођењем кодираних порука садржаних у анализираној грађи. У случају да се једној јединици анализе могло доделити више кодова, у обзир се узимао општи контекст кодиране поруке који је определио њено сврставање у одговарајућу (пот)катогирију. Сврставањем кодираних порука у одговарајуће (пот)катогирије извршено је уопштавање у циљу давања одговора на постављена истраживачка питања, односно препознавања референтних објеката безбедности у контексту Хјусмансовог приступа секуритизацији миграција у анализираним документима.

РЕЗУЛТАТИ СА ДИСКУСИЈОМ

Пре самог осврта на налазе ове студије, неопходно је укратко подсетити на кључне поставке Хјусмансовог приступа секуритизацији миграција како би се боље разумео део који следи. Наиме, Хјусмансово разу-

14 Једну од предности мануелног кодирања анализане популације истакли су аутори Бергстром и Бореус (Bergström & Boréus) према којима мануелно кодирање пружа много софистицираније тумачење порука садржаних у предмету анализе него што је то случај са компјутерском обрадом података (2005, према: Svantesson, 2014: 71).

мевање секуритизације миграција може се сумирати следећим пасусом: „Секуритизација одређује миграцију као инхибирајући фактор у потрази за слободом од претње. (...) Улог који дефинише домен небезбедности јесте политичка аутономија у двоструком смислу независног идентитета и функционалног интегритета пре него физички опстанак политичке заједнице. Тежња за слободом од претње представља захтев за заштитом (и обликовањем) политичких слобода. Секуритизација миграција је тако трансформише у фактор који доводи у питање постојање политичког идентитета и аутономије политичке заједнице која себе преиначује у простор слободе“ (2006: 61). На тај начин, овај аутор аутономију једне политичке заједнице ставља испред њеног физичког опстанка и тако примарној вредности једне државе даје сложенију конотацију. Даље, Хјусманс се у својим радовима не држи строго детерминисања неког питања као претње (где се то питање не мора експлицитно одредити као претња да би је представљало), већ сматра да само његово постојање и интеграција у политичке оквире који стоје у вези са полицијом, одбраном и сл. то исто питање означавају као безбедносно. Стога он проширује одређивање небезбедности у контексту дефиниције претње и говори о „домену небезбедности“, нечему што представља комплексно политичко и институционално обликовање одређених политичких питања.

Анализирана стратешка документа показала су да прва категорија – *Миграције као претња унутрашњој безбедности и унутрашњем тржишту рада* јесте најзаступљенија у анализираној грађи. Другим речима, у контексту Хјусмансовог приступа, миграције представљају највећу претњу по први референтни објекат – унутрашњу безбедност и унутрашње тржиште рада. Са тим у вези, поткатегорију *Јачање контролних механизма и спољашњих граница* одликује највећи степен заступљености у јединицама анализе, при чему је инсистирање на јаким екстерним границама и ефикасним политичким инструментима нарочито видљиво у стратешким документима донетим и усвојеним у току мигрантске кризе 2015–2016. Говорећи Хјусмансовом терминологијом, политичко и институционално обликовање феномена миграција доводи га у везу са, на пример, нерегуларним преласком спољашњих европских граница и на тај начин резултира преливањем безбедности са једног на друго производећи тзв. домен небезбедности. Тако веза између миграција и спољашњих граница добија конотацију безбедносног питања, а сама чињеница да је оно уткано у један политички оквир означава миграције претњом по те границе. Поврх тога, свакодневне рутине и административне праксе провајдера безбедности и институционална историја безбедносних агенција додатно доприносе таквом обликовању домена небезбедности.

Са друге стране, анализа садржаја показала је и везу која се успоставља између (нерегуларних) миграција и организованог криминала и кријумчарења и, у ширем смислу, тероризма. Међутим, у вези са овом поткатегијом, важно је имати у виду да овакво повезивање не значи нужно представљање (и)миграната као водеће категорије странаца у области тероризма, организованог криминала и кријумчарења, али да је анализа докумената показала да постојање нерегуларних миграција готово увек за собом повлачи и неке од елемената ових претњи.¹⁵ Када је реч о вези између миграција и поменутих претњи, уочљив је значај који документа донета у току мигрантске кризе 2015–2016. године дају свакодневним праксама провајдера безбедности и размени информација о овим проблемима, што упућује на појачану секуритизацију миграција у скорашњем периоду.

Када је реч о европском тржишта рада, анализирана документа показала су снажно залагање ЕУ за његову заштиту. Уочљива је опредељеност ЕУ за отворено тржиште и прилив стране радне снаге, али само оних неопходних странаца и оних који задовољавају критеријуме у погледу попуњавања празнина на европском тржишту. Стога се може закључити да у стратешким документима Европске уније постоји првенствено декларативно залагање за потпуну отвореност њеног тржишта.

Говорећи о заступљености друге категорије у анализираним документима (*Миграције као претња европским културним вредностима*), важно је напоменути да је она активна првенствено кроз присуство њене друге поткатегије *Интеграција миграната у друштво*. Притом, поруке кодиране у складу са овом поткатегијом садрже документа донета у току мигрантске кризе 2015–2016. године, док су поруке које садржи ГПММ појединачно усмерене на повећање ефикасности интеграције искључиво у домаће тржиште рада. Са тим у вези, може се закључити да новија документа више простора посвећују образовању, међуверским и интеркултурним дијалозима и социјалној инклузији у спречавању радикализације кроз промовисање заједничких европских вредности.

Када је реч о систему европског благостања као референтном објекту безбедности у контексту Хјусмансовог приступа, уочљива је и повеза-

15 Резултати студије Иванове указују пак на криминализацију азиланата, односно на представљање азиланата као категорије странаца која има потенцијала да учествује у криминалним и терористичким активностима (2014). Међутим, у вези са овим истраживањем треба истаћи како је оно пре свега било ограничено на Аустрију настојећи да одговори на питање на који начин су азиланти секуритизовани у јавном дискурсу током избегличких протеста у Бечу 2012–2013. године, као и то да је подразумевало анализу медијских извештавања о појединачним случајевима, интервјуа и парламентарне дебате међу најрелевантнијим актерима ових догађаја. Више о овоме погледати у: Ivanova, A. (2014). *Securitization of asylum seekers in Austria during the refugee protests in Vienna 2012/2013* (Doctoral dissertation, uniwiien).

ност (нерегуларних) миграција са кризом поверења у легитимитет политичке заједнице, унутар једног документа (ЕАМ, 2015). Међутим, не постоји ниједна тврдња којом се експлицитно истиче како миграције представљају значајну претњу европском систему благостања или опстанку политичких заједница.

Поред референтних објеката дефинисаних сходно Хјусмансовом приступу секуритизацији миграција, анализа стратешких докумената ЕУ показала је заступљеност још једног референтног објекта безбедности. Наиме, кроз готово сва анализирана стратешка документа провлачи се један хуманитарнији приступ којим се у први план истиче да су и сами мигранти категорија угрожена феноменом миграција. Са тим у вези, евидентно је (нарочито у стратешким документима усвојеним у току мигрантске кризе 2015–2016. године) инсистирање на пружању неопходне помоћи мигрантима и заштити њихових права. Међутим, било да је реч о рестриктивнијим политикама, било о оним заснованим на хуманитарнијем приступу, у оба случаја постоји потреба за контролом кретања странаца ка европском простору у циљу заштите благостања друштва. То се постиже контролисаним прихватом пожељних група миграната и задржавањем ван европских граница оних „непожељних“.

Говорећи о начину на који су миграције представљене у европским стратешким документима, не може се избећи значај *контекста* у који их ови документи смештају. Наиме, чињеница је да оба документа из области безбедности (ЕСБ, 2003 и ГЕС, 2016) говоре о „небезбедном окружењу“ у коме егзистирају европска друштва. Овакве представе окружења ЕУ стварају слику несигурног света који производи нове ратове и, као последицу тога, прилив великог броја људи уз ризик доношења политичких проблема у земље дестинације (Биго, 2006: 387). Слика света као „инхерентно опасног места“¹⁶ (Хјусманс, 2006) овде је додатно појачана описом раста популације као (демографске, прим. аут.) експлозије. Раст популације, удружен са многим другим претњама прекограничног карактера, резултовао је јасним опредељењем Европске уније за стабиловањем земаља у њеном непосредном окружењу и изградњом и јачањем њихових капацитета како би могле саме одговорити на те претње, а, између осталог, и на миграције. У вези са оваквом сликом света, евидентан је и велики простор којем стратешка документа донета

16 Француски културолог Пол Вирилио (*Paul Virilio*) примећује да страх сада представља окружење, свет, за разлику од његове некадашње природе која је била више локализована, ограничена на одређене временске периоде: ратове, епидемије и сл. У таквом окружењу, на сцену ступају националне државе које својим грађанима могу да гарантују безбедност (Вирилио, 2012). Оваква запажања су значајна из разлога што овакво поимање стварности олакшава поштривање миграционих политика у једном небезбедном амбијенту.

у току мигрантске кризе 2015–2016. године дају мултилатералном приступу и заједничком решавању криза, и то у превентивном смислу, где је акценат стављен на спречавање саме кризе и/или рано реаговање. Са тим у вези стоји и инсистирање на јачању оперативне и институционалне сарадње релевантних актера и издвајању средстава неопходних за решавање криза. На тај начин, ЕУ ће успети да потенцијалну опасност задржи даље од својих екстерних граница.

Ослањајући се на Хјусмансов приступ секуритизацији миграција, осврнућемо се и на значај који анализирани документи дају језичком акту и свакодневним праксама провајдера безбедности у конструисању одређеног питања као безбедносне претње. У том контексту, моћан алат у креирању извесних представа о мигрантима као странцима јесте коришћење термина инсајдер/аутсајдер. Осим тога, Иванова истиче како искључивање миграната путем механизма као што су криминализација оних који нелегално прелазе границе или употреба метафора попут „поплава миграната“ или „инвазија“ изазивају неповерење између домаћих и мигрантских заједница (2014: 89). У вези са тим, значајно је поменути део ЕСБ где се отуђење младих људи који живе у страним друштвима доводи у везу са тероризмом и представом о могућношћу извршења терористичких аката од стране оних који нису успели да се интегришу у европска друштва.¹⁷ Са друге стране, ГЕС не садржи експлицитне ставове о повезаности неинтегрисаних странаца и извршења терористичких аката. Међутим, значај који ова стратегија придаје образовању, социјалној инклузији и интеркултурним дијалозима у циљу спречавања радикализације кроз промовисање заједничких европских вредности имплицитно упућује на закључак о потреби за интегрисањем миграната у европска друштва. Резултат оваквих дискурса јесте све израженије отуђење између „домаћих“ и странаца у једној свеопштој атмосфери страха и предрасуда, повезаној са општим стањем несигурности у свету. Притом, овакви дискурси представљају кључни алат у тежњама за пооштравањем имиграционих политика (Huysmans, 2006).

Инсистирање на разликовању „домаћих“ и странаца у јавном дискурсу и пооштравање миграционе и политике азила (нарочито у скорашњем периоду) постепено је довело до перципирања миграната као

17 И док постоје дубоко поларизовани ставови о томе да ли је терористички напад 11. септембра 2001. године утицао на промену јавног дискурса и пооштравање (и)миграционих политика европских земаља, свакако се овом акту не може одрећи значај који је имао на даљи след догађаја. Европска стратегија безбедности из 2003. година усвојена је као природна реакција на овај догађај, а сама је резултирала трансформацијом глобалне безбедносне агенде у правцу постављања тероризма у сам врх безбедносних претњи, али и слободног кретања људи у домен безбедносних питања. У вези са тим, значајно је поменути и Бурбоову студију која међу најзначајније „шокове“ екстерне природе који су утицали на појачану секуритизацију миграција на тлу Француске сврстава мигрантску кризу с почетка XX века и догађај 11/9 (2008).

категорије људи чије је кретање потребно контролисати. То је уједно и закључак одређеног броја истраживања која проблематизују питање секуритизације миграција на тлу европске заједнице, било на основу анализе (и)миграционе политике, било анализе медијског и јавнополитичког начина извештавања о овом проблему (Bourbeau, 2008; Ivanova, 2014; Svantesson, 2014; Freudenthaler, 2015; Oberngruber, 2016). Са друге стране, комплексан проблем миграција на европском простору резултирао је бројним иницијативама и организацијама које настоје да овој проблематици приђу из једног другог, хуманитарнијег угла. Тежње Европске уније да „помири“ оваква гледишта кроз имплементацију нових политичких решења убрзо су наишле на отпор од стране националних држава које су сопствена решења сматрале делотворнијим у односу на предложена европска.¹⁸ Штавише, овакво истицање националне државе у први план почело је доводити у питање сам процес евроинтеграција. Најбољи пример за то јесте Брегзит,¹⁹ али и инсистирање на уједињеном деловању свих земаља чланица ЕУ у одговору на савремене претње које се провлачи кроз читаву ГЕС.

Резултати Обернгруберове студије (2016) указали су на то да миграције, у односу на анализу два стратешка документа (ЕСБ и ГПММ), највише угрожавају унутрашњу безбедност и унутрашње тржиште ЕУ. При том, аутор није нашао никакву корелацију између миграција као претње и остала два референтна објекта Хјусмансовог приступа. Генерално, ова студија је показала готово исте налазе и поред проширења искуствене грађе за анализу. Дакле, миграције представљају највећу претњу по први референтни објекат Хјусмансовог приступа – унутрашњу безбедност и унутрашње тржиште, при чему се спољашње европске границе истичу као најугроженије. Међутим, за разлику од Обернгруберове студије, у овој студији издвајају се и европске културне вредности као референтни објекат којима стратешка документа из 2015. и 2016. године дају значај у контексту миграција као једне проблематичне појаве. Са тим у вези, иако ни у једном документу не постоји порука којом се миграције експлицитно означавају као претња европским културним вредностима, *контекст* у који их новија стратешка документа смештају упућује на овакав закључак. Томе нарочито доприноси инсистирање на образовању, међуверским и интеркултурним дијалозима и социјалној инклу-

18 То је био случај са Мађарском и Пољском које су у неколико наврата одбиле да сарађују у примању и регистрацији миграната током 2015. и 2016. године.

19 Брегзит (*Brexit*) се користи као скраћеница за означавање повлачења Уједињеног Краљевства из Европске уније изгласаног на референдуму одржаном у јуну 2016. године. Иначе, повлачење из Европске уније право је држава чланица Европске уније према члану 50 Уговора о Европској унији.

зији у циљу спречавања радикализације у једном небезбедном амбијенту кроз промовисање заједничких европских вредности. Сходно томе, може се закључити да је на делу редефинисање европских политика у односу на везу која се успоставља између миграција и европских културних вредности. Са друге стране, када је у питању систем благостања ЕУ, обе студије показале су идентичне резултате – миграције не представљају претњу европском систему благостања.²⁰

Поред осврта на налазе ове студије, значајно је поменути и најзначајније **обрасце** у вези са повећаном секуритизацијом миграција у ЕУ, за које је примећен тренд пораста у контексту њихове приоритизације у анализираној грађи:

- значај доброг и ефикасног управљања миграционим токовима и ефикасних миграционих политика;
- јачање институционалне и оперативне сарадње између провајдера безбедности (са нагласком на размени информација и улагању финансијских средстава);
- значај заједничког деловања у решавању криза (са нагласком на успостављању сарадње са земљама Трећег света и суседним земљама);
- инсистирање на превентивном приступу у решавању криза (са нагласком на спречавању саме кризе или деловању у раној фази);
- значај надзора, контроле и заштите спољашњих граница ЕУ (са нагласком на успостављање тзв. „паметних граница“).

ЗАКЉУЧАК

Квалитативна анализа садржаја стратешких докумената из области безбедности и области миграција показала је да миграције у највећем степену представљају претњу по унутрашњу безбедност и унутрашње тржиште ЕУ, нешто мање изазов европским културним вредностима, док готово никакав доказ о миграцијама као претњи европском систему благостања није присутан у овим документима. У вези са налазима ове студије, значајно је поменути како они представљају резултат не само

20 За разлику од резултата овог истраживања, Иванова је дошла до другачијих налаза – поред тога што је успостављена очигледна веза између тероризма и (илегалних) имиграната, систем благостања (односно социјалне заштите) показао се као најугроженији (2014). Са тим у вези, „Гражиоци азила су представљени као ‘економске избеглице’ које су дошле у Аустрију како би побољшале своју финансијску ситуацију и искористиле предности аустријске државе благостања“ (Ivanova, 2014: 87). Овај пример је још један евидентан доказ како избор предмета истраживања, истраживачких питања и искуствене грађе може резултовати различитим налазима и поред коришћења идентичног теоријско-појмовног оквира.

нормативне анализе стратешких докумената из области безбедности и области миграција већ и *контекста* који их карактерише. Другим речима, контекст на коме се нарочито инсистира у новијим стратешким документима (насталим као резултат интензивирања мигрантске кризе 2015–2016. године) у виду света као „инхерентно опасног места“ који захтева мултилатерално и удружено деловање определио је и налазе ове студије. Такође, кључна поставка Хјусмансовог теоријског рада према којој секуритизација миграција не проистиче само из успешно извршеног говорног чина политичких елита већ и из широког спектра свакодневних безбедносних пракси додатно је потврђена анализом стратешких докумената у којима се инсистира на значају кључних агенција и провајдера безбедности.

Наравно, резултате овог истраживања треба узети са резервом. Са тим у вези, важно је имати на уму одабрану методологију – квалитативна анализа садржаја јесте првенствено процес тумачења искуствене грађе, иако је вођен аналитичким правилима. Штавише, интерпретације анализираних материјала увек остају „недовршене“ будући да су увек могуће даље анализе и реанализе (Mauring, 2010). Даље, избор теоријског оквира – Хјусмансовог приступа секуритизацији миграција, као и избор искуствене грађе, одредио је карактер истраживања и тумачење резултата. Ипак, упркос поменутиим ограничењима, циљ ове студије био је пружити увид у секуритизацију миграција у стратешким документима Европске уније у односу на референтне објекте безбедности дефинисане сходно Хјусмансовом приступу секуритизацији миграција.

СПИСАК ЛИТЕРАТУРЕ

- Balzacq, T. (Ed.). (2010). *Securitization theory: how security problems emerge and dissolve*. Routledge.
- Berg, B. & Lune, H. (2012). *Qualitative research methods for the social sciences*.
- Bourbeau, P. (2008). *A study of movement and order: the securitization of migration in Canada and France*. Doctoral dissertation. University of British Columbia.
- Bradley, J. (1993). Methodological issues and practices in qualitative research. *The Library Quarterly*, 63(4), 431–449.
- Cetti, F. (2012). *Europeanity, the 'other' and the discourse of fear: the centrality of the forced migrant as 'global alien' to an emerging European national identity*. Doctoral dissertation. University of East London.
- Council, E. U. (2003). *A Secure Europe in a Better World: European Security*

Strategy.

- Ђурић, С. (2013). *Истраживање безбедности – Квалитативни приступ*. Београд: Факултет безбедности.
- Elo, S. & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of advanced nursing*, 62(1), 107–115.
- EU Commission (2011). *The Global Approach to Migration and Mobility*. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions.
- EU Commission (2015). *The European Agenda on Migration*. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic And Social Committee and the Committee of the Regions.
- EU Commission (2015). *The European Agenda on Security*. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic And Social Committee and the Committee of the Regions.
- EU Commission (2016). *Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe*. A Global Strategy for the European Union's Foreign And Security Policy.
- Freudenthaler, P. (2015). *The external dimension of the European Union's migration policy after the Arab Spring*. Thesis. University of Vienna.
- Hsieh, H. F. & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative health research*, 15(9), 1277–1288.
- Huysmans, J. (2006). *The politics of insecurity: fear, migration and asylum in the EU*. Routledge.
- Huysmans, J. & Squire, V. (2009). Migration and security. *Handbook of Security Studies*. London: Routledge, 169–179.
- Ivanova, A. (2014). *Securitization of asylum seekers in Austria during the refugee protests in Vienna 2012/2013*. Doctoral dissertation, uniwiien.
- Kracauer, S. (1952). The challenge of qualitative content analysis. *Public opinion quarterly*, 631–642.
- Манић, Ж. (2014). *Примена и могућности метода анализе садржаја у социологији*. Докторски рад. Београд: Филозофски факултет.
- Mayring, P. (2010). Qualitative inhaltsanalyse. *Handbuch qualitative Forschung in der Psychologie*, 601–613.
- Mayring, P. (2000). Qualitative Content Analysis, *Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research*, Volume 1, No. 2, Art. 20.
- Милас, Г. (2009). *Истраживачке методе у психологији и другим друштвеним знаностима*. Загреб: Наклада Слап.
- Oberngruber, B. (2016). *The migration-security nexus in domains of insecurity:*

- a qualitative content analysis of two recent EU-policies*. Master's thesis. Oulu: University of Oulu, Faculty of Education.
- Svantesson, M. (2014). *Threat Construction inside Bureaucracy: A Bourdieusian Study of the European Commission and the Framing of Irregular Immigration 1974–2009*. Doctoral dissertation. Department of Political Science, Stockholm University.
- Šušnjić, Đ. (1973). *Kritika sociološke metode*. Gradina.
- Virilio, P. & Richard, B. (2012). *The administration of fear*. Vol. 10. MIT Press.
- Zhang, Y. & Wildemuth, B. M. (2009). Qualitative analysis of content. *Applications of Social Research Questions in Information and Library*.

SECURITIZATION OF MIGRATION IN EU STRATEGIC DOCUMENTS

Nevena Šekarić, Teaching fellow
University of Belgrade, Faculty of Security Studies

Summary

The subject of this article is securitization of migration - presenting migration as a security threat. More specifically, application of Huysmans's approach to securitization of migration aims to examine the existing situation in the European Union's strategic documents related to this phenomenon. Accordingly, the aim of this paper is description of the securitization of migration across the European Union contained in strategic documents in the area of security and migration in the context of three reference objects of Huysmans's approach – internal security and the internal market, European cultural values and the European welfare system. First of all, a methodological framework and a qualitative content analysis as a main research method are presented in this article. In the central part of the article, the focus is on the process of applying Huysmans's approach to the securitization of migration in the analysis of EU strategic documents and the main outcomes of this analysis. The research results pointed out internal security and the internal market as a main reference object that is threatened by migration, followed by concluding observations.

Key words: *securitization, migration, Huysmans's approach to securitization of migration, qualitative content analysis, strategic documents of the European Union*